

կը հրահարակուի ամեն ամսոյ 10ին 20ին եւ վերջին: — Վեցամեայ շրջանին զինն է 30 զրշ. կանխիկ: — Ստորագրութիւնն՝
ը ամեն ամսոյ սկիզբէն կընդունուին: — Դուրս ելածալիք օրագրաց ճամբու ծախքը առնողին վրայ է: — Խմբագրին վերաբե-
ռալ նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել Մեծ նոր խանի վերի դուռը թիւ 4 օրագրոյս գրասենեակը: — Անվճար նամակ կ'
ծրար չընդունուի:

1865 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1

Դ ՇՐՋԱՆ ՎԵՅԱՄՍԵԱՅ

ԹԻԻ 41

Սիրուն Թռչնիկ.

Զմիռնիա. 1863. Հոկտ. 17.

Մինչդեռ Պօլսի Հայր Դիսոդ Հայր. մը Ամե-
նապատիւ Պատրիարք Հօր վրայ դիգած ամբաստա-
նութեանց ինչ արժէք և կարեւորութիւն ունենալը
հասկնալու համար Երեսփոխանական ժողովէն քըն
նիչ յանձնաժողովի մը կնազմութիւնը պահանջելու
դեռ կրօնապաշտի, մինչդեռ Ընդհանուր ժողովը Ազ-
գային փրկութեան խնդիրը լուծելու զբաղած ժամա-
նակ Կատուններու դիմել կկարծէ, ամասկանով Ազ-
գային պաշտօն վարել տալու փրկարար սկզբունքը
մերժելով, մինչդեռ Չամուռնեանը Բօտեններու գը-
րութիւններէն բանաբաղութիւն ընելով Մեարտի
Թողերուն լոյս և շնորհք բաշխելու կ'նկրտի իւր կեան-
քի յետին օրերուն մէջ, մինչդեռ անոր պզտիկ ար-
բանեակ Ժամանակի խմբագիրը երեսփոխան ընտ-
րուելու համար իւր քրած ջանադրութեանց անար-
գիւն մնալը տեսնելով, դեռ կիրքի և կ'զայրանայ
ինքնին, իւր քուէարկութեան դէմ, որոնք իւր տա-
ղանդը և քրկաւեռ սկզբունքները չզիտցան ճանչնալ,
մինչդեռ Մասիսը խոնեմութիւնը երբեմն մինչև 'ի
վատութիւն և լռութիւնը մինչև 'ի համրութիւն կը
տանի, Սկիլլայէն դէպ 'ի Գարիստիա և Գարիստիա-
էն դէպ 'ի Սկիլլա գլորուելով, այնինչ Պ. Մ. Ազա-
րեկեանք ինքզինքը դեռ Թիֆլիզ կարծելով անհամ
աշխարհաբառով Տեղեկագիր մը կհրահարակե և
փոքրիկ ծառայութիւն մ'ընելու առթիւ այնպիսի
կարծիքներ կ'յայտնէ և առաջարկութիւններ կ'ընէ. որ
ոնք Իւթօքի աշխարհներուն մէջ միայն կրնան ըն-
դունելի ըլլալ, այնինչ Մկրտիչ եպիսկոպոսը, Չա-
նազ գալէէն փչող հովեռեմ ոգի առնելով Եգիպտոսի

մէջ Ազգին իրաւունքը կըռնաբարէ, և Գեր. Ներսէս
եպիսկոպոսին ազդարարութիւնները առ ոչինչ հա-
մարելով գուցէ նաև հաւատքը փոխելու կ'որոշադ-
րուի, վերջապէս Արշարայան ալ մինչդեռ Իզմիրի նո-
րակազմ Քաղաքական, Ուսումնական և ուրիշ չ'զի-
տեմ ինչ տեսակ ժողովոյ անդամներուն անունները
հրատարակելով կըրաղի, Իզմիրի Հայր սիրուհի մը
կ'խնկարկէ, կ'սրաշտէ և արդարացի աւիւնով մը հա-
մապուած աշխարհք կ'մոռնայ, Ժիւլիին համար նա-
ւակի մը մէջ տիեզերքը մոռցող Ռաֆայէլին պէս:

Ո՞վ է այս սիրուհին. — ՈՍԿԱՆՆԵԱՆԸ. իրօք Ոս-
կանեանը Իզմիր եկաւ, և իւր գալուստը տօնախմ-
բութիւն մ'է Քաղաքիս ազգայիններուն համար:
Ինչ որ եղաւ Կարիպալտիին այցելութիւնը Ալպիոնի
զաւակաց համար, նոյնը կըլլայ և Ոսկանեանին գա-
լուստը Իզմիրցոց համար: Ամբողջ ժողովուրդ մը
Ովսաննա կարդաց դարուս ազատութեան պատ-
գամին առջև և յեղափոխութեան անձնաւորութիւնը
համարուող Դարբերայի դիւցազնը ինչպէս ազնուա-
պետականաց, նոյնպէս և ռամիկներուն զգուանքը և
համակրութիւնը վայելեց: Եթէ Իտալիոյ միութեան
շահատակը իւր բազմակին և Թուրին ազդումովը մեծ
կարեւորութիւն ունէր Անկլիացիին առջև, Ոսկան-
եանն ալ մտքին լոյսովը և տաղանդին փողփողումովը
արդարեւ Ազգ. յառաջադիմութեան իւր արխա-
գոյն դրօշակիրը արժանի էր ոչ միայն Իզմիրի Հայոց,
այլ ամբողջ Ազգին գիրկը ընդունուելու և սքողուե-
լու: Ուսումնասուրը և անուր, ազնիւր և անազնիւր,
հարուստը և աղքատը քանի մ'օր դէպ 'ի միայրակ
տուն մը դիմեց, Հայ գրագետին գալուստը շնորհա-
ւորելու, այո, անոր ձեռքը Սոմոնելու, այն, համա-

կիր ակնարկ մը վայելելու, մին բարեկամութիւնը շահելու, միւսն ալ անոր եփուն ուղեղէն քանի մը կարծիք մուրալու, և ոմանք ալ « Ոսկանեանը կը ճանչնամ » ըսելու համար. ո՞րինաւոր փառասիրութիւն: Ոսկին և իշխանութիւնը խնկարկելու սովորող Հայը այսօր բացառութեան անյուր օրինակ մը կուտայ, և փառաւոր անունի մ'առջև խոնարհելով կը պատկառի: Պէտք է ուրախանալ, վասն զի իմացահանութիւնը այսպէս յաղթանակ մը կ'կանգնէ և տըգիտութիւնը կապտակէ անոր ոչնչութիւնը հեզնելով: Կարիպալտին Ռիտանիա ըրած այցելութիւնը սարսուռ մը տուաւ հին Եւրոպայի սուրբ դաշնաւորութեան (Սէնթ—Սշիանս) որու դրօշմովը երբ շրջուր մը հասաւ Խոտլիոյ քաջագունին ականջը, ասիկայ հասկցաւ անշուշտ թէ միամտութիւն էր Լորտերու համակրտական ցոյցերուն հաւատալը: Ոսկանեանը նոյնպէս քաջապէս զիտէ անշուշտ և կ'զանազանէ կեղծը անկեղծէն, շահախնդիրը անշահախնդիրէն: Իզմիրի Հայը այսօր անկեղծօրէն միտք մը կտօնախրմբէ, հանճար մը կշոյէ և գիտաբեան գալուստը կշնորհաւորէ եռանդով. անոր այս բարի ընթացքը լոկ զգացումի և հետաքրքրութեան հետեւութիւն է: Բարիզի ուսանողները երբ անցեալ տարի Փէօրթ Սանտը համակրութեան ցոյցերով կշնորհաւորէին, անոր վերջին երկասիրութեան արժէքը կշռած և հասկըցած ըլլալին կայտնէին: Տաղանդի սիրահարիլ է այս, որ բնական է, որոնք որ գիտեն անոր յարգը: Այս տեսակ սիրահար մը անկեղծ և հաստատուն մնալու համար կ'պարտաւորի զիտնալ թէ տաղանդը վարդ մ'է որ ունին նաև փուշ: Վարդին գոյնը և հոտը սիրող մը կ'պարտաւորի ընդունիլ և սիրել նաև անոր փուշը: Ճշմարիտ սէրը այս է:

Անուս Հայը այսպիսի սէր մը չզգար. կուզէ միշտ զգուիլ. կուզէ որ միշտ սիրուն ըլլայ սիրուհին, հետեաբար կ'զաղորի կամ կ'նուագի իւր սէրը, երբ սիրուհին սիրուն ըլլալէ վայրկեան մը կ'զաղորի, կամ երբ անոր զգուանքը առ հարկի յանդիմանութեան և շանթի կ'փոխուի յանուն զգաստութեան և առաքինութեան: Վայ այն զրազէտին որ տաղանդովը վարդ մ'է սիրելի և ազատամտութեամբն ալ խայծող փուշ մ'է նոյն վարդը հոտոտողներու համար:

Ես ևս տեսայ Ոսկանեանը, խօսեցայ հետը և առջի անգամին զգացի թէ քառամեայ ուսումներով և ընթերցումներով անուած պատկառելի ուղեղի մը հետ է գործու:

Ասով ըսել չեմ ուզեր թէ իւր ամեն զաղափար-

ները մաթեմատիգական պատգամներ են. նոյն իսկ ինք հեռի է այդպիսի փառամտութենէ մը, և կենացը մէջ կարծեմ և ոչ վայրկեան մը կըցած է երևակայել թէ Ս, Պետրոսի յաջորդին պէս անսխալելի է:

Բայց այսպիսի մտքի մը հետ բանակցող մը եմէ նաև հակասութիւն մը նշմարէ անոր բղխումներուն մէջ, չ'նշմարելու կուգայ սիրով, որպէս զի բղխումը չընդհատի: Ամենէն անյուր և նոր զաղափարները բանագէտ ունկնդրի մը համար անդիմադրելի հրապոյր մ'ունին, և եմէ անհատական կեանքի ու մարդկային ընկերութեան իրական յարաբերութեանցը նկատմամբ շօշափելի օգուտ մ'ալ չ'ընծայելու ըլլան, զէթ ուշադիր մտքի մը զուարճութիւն և մտածելու առիթ կուտան:

Միւրապօ իւր հակառակորդներէն մէկուն համար ըսած է. « Բանք իշ ա քօր, ժը յէքրալ, ֆանք իշ ա րեզօն, ժը ճիսքիսք »: Մշակուած միտքերու յարմար ճշմարտութիւն մ'է այս. զոր նաև Ոսկանեանը կրնայ կրկնել իւր հակառակորդաց համար, առանց կարմրելու տասն և հինգ տարեկան կոյսի մը պէս: Այս գովեստը, իբր օրինաւոր տրիտուր արժանաւորութեան, հրապարակաւ կուտամ իրեն, հրաւիրելով զինքը որ ընդունի զայն, եմէ, ինչպէս կըսէ Լապրիլէյը, չուզէր անագորոյն մը համարուիլ, արդարացի գովեստի մը անզգայ ըլլալով:

Ոմանք կ'կարծեն թէ Ոսկանեանը պարագաներու և իրերու բռնութեան հարկին (նեսեսիթէ) իշխանութեան չուզէր համակերպիլ: Եմէ ստոյգ է այս, ըստ իս իրաւունքին պարտութիւնը տեսնելով վիստելու չէ, վասն զի առժամանակեայ է, և զէթ առ երես եղելութիւնը (ֆէ) ընդունելու է, անոր հիմը գաղտնաբար քանկելու քանթէ ամբելու աշխատելով: Այս դիտողութիւնը կ'համարձակիմ ընելու, վասն զի զինքը Ազգ. իրերու մասին ես ալ սակաւ ինչ վիստած տեսնել կ'կարծեմ, և այս կարծիքս կ'հաստատեմ իւր լուծեան վրայ: Ազգը փորձառու. և յառաջադիմութեան հինօրեայ զինուորներու (վեմերան) զրիչին կը կարօտի. ինչն ուրեմն կ'լռէ Ոսկանեանը, քանի որ ինք Ազգ. յառաջադիմութեան համար զոհուող մ'է, և քանի որ այսպիսի լուծիւն մը հակասական է իւր ազգասիրութեան հետ:

Անիկա իւր այս լուծիւնը արդարացնելու համար գուցէ ընթերցող չունենալը, իւր միտքը և լեզուն հասկցող չգտնուիլը և ապերախաներէ բազմիցս մատնուած ըլլալը յառաջ բերէ: Այսպիսի առարկութիւն մը ըստ իս և նոյն իսկ իւր սկզբունքին հա-

մեմատ ընդունելի չէ: Թող ինքն ալ ըսէ ինչ որ ըսաւ Կալիլէոս երկրիս շարժումը գտնելով և անհաւատնե-
րու հանդիպելովը. և հաւաստի ըլլայ թէ իւր միաբը
և լեզուն հասկցող և ընդունող կ'գտնուի եթէ ոչ այ-
սօր գէթ վաղը:

Տգէտ բազմութեան մը ծառայողը ապերախտի
մը ծառայած կըլլայ շատ անգամ. վաղը փառաւոր-
վիլ ուզող առաքինիի մը աշօր թուրումուր ապրե-
լու. պէտք է յանձնառու ըլլալ: Ապագային մէջ ապրիչ
ուզող մը կ'պարտաւորի մեռնիչ ներկային մէջ:

Դիտաւորութիւնս խրատ տալ չէ Ոսկանեանին,
այլ ցաւս և անձնական կարծիքս յայտնել է. գիտեմ
որ ոչ միայն խրատի չկարօտիր, այլ նաև ուրիշնե-
րուն խրատ տալու իրաւունք ունի ինք:

Մեծ ևայլն:

Բարեկամդ
ՊԵՐՃ

ՄԱՍԻՍԻ ԶԳՆԱԺԱՄԸ

Թռչնիկը անգամ մը Մասիսի գագաթին վրա,
դադարելէն* ետքը ալ անոր կողմերը չ'հանդիպեցաւ
վասն զի նոյն միջոցին անոր գոռում գոչումը լսեց և
դիտեց թէ չնչին մկներ ծնող լեռ մ'է և ոչ թէ այն վը-
սեմ Սրարատը, որ դիւցազանց որորանը եղած է:

Բայց քանի մը շաբաթ կայ որ 'ի չգոյէ Ծաղկի
Կիլիկիա լրագրին մէջ երևան ելնող Պ. Վրոյրին, որ
ուրուրի պէս կ'սուրայ և ճանկերովը Մասիսին ըղե-
ղը դուրս կ'մալի, ձայնը լսելով, Թռչնիկի հետա-
քրքրութիւնը շարժեցաւ և ուզեց տեսնել թէ Մասիս
ինչպէս պիտի ազատի այն վիճաբանութենէն, որ
ընտրելեաց ցուցակին, համամտութեան և գործադիր
իշխանութեան կ'վերաբերի:

Նախ, Մասիս ուրիշի առաջարկած ընտրել-
եաց ցուցակը պաշտպանեց իբրև իր առաջարկու-
թիւնը, և ահա փոսը ինկաւ և ցուցակն ալ իրեն հետ,
ու չ'քալեց. երկրորդ, համամտութեան խօսքը իր բեր-
նին մէջ այնչափ ձև և գոյն առաւ, որ տձև, տձգոյն
բան մը դարձուց. երրորդ, ուր ուրեմն Մասիս Պառ-
նասի դիմեց Պառնասը Մասիսին և համամտութեան
վրայ նոր յօդուած մը հանեց, որ փախուէր մ'է. չոր-
րորդ, Քաղաքական ժողովը գործադիր իշխանու-
թեան կեդրոնն է, առանձին է ըսաւ ու անոր վրայ
մխեցաւ կեցաւ և խեղճ ոչ առաջ գնաց և ոչ ետև:

Եւ վերջապէս յաղթական պատկը իմս է, ես
կանգուն եմ, Պ. Վրոյրը դիմակ մ'է, աւագակ մ'է
ըսաւ և ճակատին վրայ երկնցաւ ահուելի վայնասուն
մը արձակելով:

Ահա Մասիսի ճգնաժամը, արդարեւ եթէ յիմն-
րութիւնը և մոլեգնութիւնը եղջիւր ունենար, Մասի-
սըն ալ կրնար ունենալ, որպէս զի եթէ ոչ բանական
աչքը, գէթ նիւթականը զայն տեսներ: Մասիս միթէ
կ'կարծէ թէ հասարակութիւնը անբնն է, միթէ կը
կարծէ թէ Պ. Վրոյրի օրինաւոր վիճաբանութեան և
օրինաւոր փաստերուն արժէքը և իր խառնակ, փը-
ծուն և ստորին կարծիքները չ'ի լսեր, և իր ըսածը
առաջուան պէս իբր պատգամ կ'ընդունի: Հիմայ ոչ
Մասիսը, ոչ Պառնասը, ոչ Ոլիմպոսը իշխանութիւն
չունին, իշխանութիւնը ուղիղ դատողութեան և բա-
նականութեանն է: Մասիս թող միմոսութիւն ընէ,
ուրիշին խօսքերը այլաբանէ, պօռայ, հայհոյէ անձ-
նականի դէմ, փոյծ չէ. այդ ազատութիւնն ալ ունի,
սակայն թող չկարծէ այսուհետեւ որ խոհուն անձինք
իրեն ըսածները իբր պատգամ կ'ընդունին:

Եթէ ինքը մէկ հատիկ Քաղաքական լրագիր մը
ըլլալուն գլուխը շատ բարձրացուց, ահա ուրիշ լը-
րագիրներ ալ, որ իրենց համարումը կաւեղցնեն եւ
հարկաւ օր ըստ օրէ ուրիշ թերթեր ալ երեւան կե-
նեն, թէ եւ ինքը միշտ կաշխատի շահադէտ նկա-
տումներով նոր լրագրի հրատարակութեան խոչըն-
դոտներ հանել, ինչպէս որ հանեց եւ ինքն ալ դող ե-
լաւ երբ պաշտօնական լրագրի մը հրատարակութեան
ձայնը լսեց:

Եթէ երբեմն Մեղուն եւ Թռչնիկը խնդրոյ մը
վրայ կատակ մը կամ թուիչք մը ընեն, ազատ կար-
ծիք մը յայտնեն, էհ ասոնք ալ խեղկատակ կամ թե-
թեւ թերթեր են կ'ըսեն անոնք, որ լրագրութեան տե-
սակը չեն ճանչնար. հապա ինչ պիտի ըսեն այն ծան-
րաբարոյ եւ խոհեմ Մասիսին Պ. Վրոյրի դէմ զը-
րած նախատանաց համար, որոյ թէ ոճը եւ թէ իմաս-
տը յիմարանոցը կամ գինետունները յաճախող մը-
տապէս կամ նիւթապէս գինովներուն յատուկ է:

Չենք զարմանար թէ որ Մասիս Պ. Վրոյրի
հարուածներուն տակ խելքը թռուցեր կամ գլուխը
դարձեր է, այլ կ'զարմանամ որ տակաւին երես ունի
խօսելու եւ իր ամօթը չ'պարտկելու:

Ազգ. լրագրութիւնը պէտք է բողոքէ Մասի-
սի դէմ որ իր գռնիկի լեզուի չափ զնէ և չ'նախատէ
այնպիսի անձ մը որ, ով որ է նէ, գլուխ և գրիչ ու-
նի և բնաւ յանցանք մը չէ իրեն իր անունը ծածկելը,

քանի որ Ազգին մէջ Մասիսի պէս մերկերես ժէզուիմներ և մատնիչներ կ'զտնուին, այնպիսի կարծր երեսներ որ տեսակ մը բնական դիմակ դարձած են, և որչափ ապտակ ուտեն դարձեալ Պ. Վրոյրի ըսածին պէս անգամ մ'ալ զարկ նայիմ կ'ըսեն:

Անա Թռչնիկը այս առաջին և վերջին խրատը կուտայ Մասիսին և զինքը օրինաւորութեան կ'հրաւիրէ:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Շատերը հետաքրքրութեամբ կուզեն իմանալ, թէ քնշու համար Գեր. Տ. Բարձուղիմէոս Ծ. վարդապետը Մարաշու Առաջնորդ ընտրուելէն ետքը մինչև ցարդ Պ. Պօլսոյ մէջ կ'զտնուի:

Ազգայնոց այս հետաքրքրութիւնը յագեցնելու, և յիշեալ վարդապետին նկատմամբ հասարակութեան մէջ պտրտած այլ ընդ այլոյ տարածայնութեանց վերջ մը տալու համար կիմացնեմք, թէ Բարձուղիմէոս Վարդապետը Մարաշու Առաջնորդ կարգուած օրը, իւր գրամական անկարողութիւնը ժողովին յայտնած ատեն, Քաղ. ժողովոյ անդամներէն մին անոր ծախքը հոգալ խօստացած, հետևաբար Բարձուղիմէոս վարդապետն ալ իւր յոյսը յիշեալ ժողովականին վրոյ դնելով իրեն յանձնուած պաշտօնը ընդունած էր. սակայն, քանի որ իրեն եղած այս խօստումը անգործադրելի մնաց, տարակոյս չկար, որ ինքն ալ Մարաշ երթալու անկարողութեանը մէջ պիտի մնար: Եթէ յանցանք մը չէ ժողովականի մը համար խօսք տալ և չ'կատարելը, ուրեմն յանցանք մը չէ նաև վարդապետի մը համար ալ Առաջնորդ կարգուելէն ետքը իւր պաշտօնատեղին չերթալը:

— Ուրիշայէն եկած նամակներէն կիմանամք, որ Գօլեւան հոն ալ բաւական յաջող առևտուր մը կ'ընէ եղեր:

— Վարապշը Հալասիս Լրագրոյն գրասենեակը Վարազմի խանէն Վեզիր խան փոխադրուած ըլլալով, յիշեալ Լրագրոյն Խմբագիրը կ'իմարէ, որ ասիէ ետքը իրեն հասնելիք նամակ եայլն, Վեզիր խանի վարի յարկը Թիւ 14 տեսեալը զրկուին:

— Մեր նախընթաց Թուոյն առաջին երեսին երկրորդ էջին մէջ, փոխանակ Օհան Մանդակունի ըսուելու, սխալմամբ Յովսէփ Մանդակունի ըսուելիք է:

— Ուրիշայու Առաջնորդ Գեր. Տ. Ստեփան Շնորհախալ Վարդապետը, իւր Առաջնորդական

պաշտօնէն հրաժարելով Մայրաքաղաքս հասաւ:

Կիլիկիան այս լուրը իւր ԶԶ Թուովը հրատարակած ատեն, քանի մը տող աւելի գրելու փափաքով մը ըսած է նաև, թէ Սեբաս վարդապետը նոսնց Պատրիարքարանի գիտաբեան հրաժարած է իւր պաշտօնէն, և թէ յիշեալ Վարդապետին այս վարքը բացառաբեան կարօտ է:

Եթէ Կիլիկիոյ Մեծարդոյ Տնօրէնը զիտնար Ստեփան Վարդապետին հրաժարման պատճառը, տարակոյս չ'կար որ ինքն ալ մեր հետ պիտի համոզուէր և ըսեր թէ արդարեւ ամիսը հազիւ հազ 60-65 դրշ. իրաւունք ունեցող վիճակ մը չ'կրնար Առաջնորդ մը պահել, որքան ալ բաւականասէր ըլլայ: Շատ աղէկ կ'ընէր Կիլիկիոյ Տնօրէնը, երբ փոխանակ Ստեփան Վարդապետին այս վարքին բացատրութիւն մը ուզելու, առաջարկէր Վարչութեան, որ այսպիսի անկարող վիճակներու ժողովուրդը իրենց մօտակայ ուրիշ վիճակներու առաջնորդաց խընամոց յանձնուին. Թող զիտնայ նաև, որ յիշեալ վարդապետը առանց Պատրիարքարանի զիտութեան չէ հրաժարած. և թէ պէտք եղած տեղեկութիւնը ատենին տուած է, Պատրիարքարան:

— Մաղնիոյայէն կ'իմացնեն մեզ, որ Տեղւոյն Թ. Խորհրդոյ անդամներէն երկուքը արդէն հրաժարեալ, և երկուքն ալ անհող անձինք ըլլալուն, մնացեալ երկուքն ալ իրենց հրաժարականները տուեր են. և այժմ Թ. Խորհուրդ չունենալուն համար, բոլոր իրենց Ազգային գործերը երեսի վրայ մնացեր է:

— Երևանէն եկած նամակ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ Հանդուցեալ Մատթէոս Կամողիկոսի մահուան նկատմամբ.

« Մատթէոս Կամողիկոսը ինչպէս ամեն տարի, նոյնպէս և այս տարի յուլիս ամսուն մէջ անձնական տկարութիւն մը ունեցաւ:

« Հանդուցեալ Կամողիկոսը շատ խմորեղէն կուտէր, և զայն միշտ իրիկունները, իւր վախճանմանէն քանի մը օր յառաջ խմորեղէն ուտելով, թէև անհանգստութիւն մը զգացեր, սակայն եւ ոչ մէկու մը չէ ըսեր. երեք օրէն ետքը իւր տկարութիւնը սաստկանալով, Պրօկորոս եւ բժիշկ Վասակեանը զացեր եւ իմացեր է ստամոքսին կապուիլը. բայց օր անցնելով հիւանդին անյոյս վիճակի մը մէջ գտնուելուն համար, ես քնքնիրենս դեղ չեմ կրնար տալ ըսելով անմիջապէս Երևանէն երկու Բժիշկ ալ կանչուեցան, բայց բոլոր ջանք եւ աշխատութիւն չ'դնուեցաւ իրենց ընդմիջման համար: Եւ Կամողիկոսին վիճակը օր ամիսը ծանր

րացաւ: Այս միջոցին միաբանութիւնը հրաւիրեց զին-
քը հաղորդիլ Կենտարար Մարմնոյ և Արեան Տեսուն.
տակայն նա չկամեցաւ և անհաղորդ վախճանեցաւ,
և երրորդ օրը թաղուեցաւ ի սրահին Գալիանեանց
Ղազար Զահեկեցի Կաթողիկոսին քով:

— Զփութնոյ մէջ Սահմանադրութեան Բ. և Գ.

հրահանգները գործադրուելով, Գաւառական երես-
փոխանները ընտրուեցին, և ընդհանուր ժողով գո-
ւմարելով իւր զիւանք կազմեր է հետևեալ կերպով:

Մարտիրոս Էփէնտի Թագթագեան Ատենա պետ

Մկրտիչ « Էքիզեան Փոխ. Ատեն.

Ղուկաս « Պալմազարեան Ատենադպիր

Կիրակոս « Էքիզեան Փոխ. Ատենադպիր

Հովհ. Դին կրկին Ընդհանուր ժողով գումար-
ուեց, և Քաղաքական ժողովոյ համար բուէարկու-
թիւն ըլլալով, բացարձակ առաւելութեամբ յիշեալ
ժողովոյն անդամ ընտրուեցին,

Սիմէօն Էփէնտի Վէմեան

Մկրտիչ « Էքիզեան

Խաչատուր « Արեան

Դէորդ « Սուրճանեան

Կիրակոս « Էքիզեան

Եփրեմ « Պուրուխուզեան

Յօհաննէս « Սիմէօնեան

Դէորդ « Էմմասեան

Երանի Թէ Ուսումնական խորհուրդն ալ քիչ
օրուան մէջ հաստատելով, Վարժարանին ամենակա-
րէնոր պետքերն ալ հոգային:

— Սահմանադրութեան Ա. Հրահանգին գոր-
ծադրութիւնը Երզնկայու մէջ ալ լրացած ըլլալով,
տեղեկագիրը այս շաբթու Պատրիարքարան հասաւ:

— Մազլըմեան Արժ. Առաքել Վարդապետը
Պատրիարքական փոխանորդ անուանեցաւ Զմէկա-
ծագի, վիճակին:

— Ամասիոյ Առաջնորդ Գեր. Դէորդ Եպիսկո-
պոսը տակաւին Մայրաքաղաքս կ'գտնուի:

Մենք այնպէս կ'յուսայինք, որ Ազգը Սահմա-
նադրական Վարչութիւն մը ունենալէն ետքը, որ և
է խնդրոյ մէջ մասնաւորաց կարծիքը չ'պիտի յար-
գուէր և անոնց կամքը չ'պիտի պաշտուէր, հետևա-
բար մէկը գործով մը Պատրիարքարանի դռնէն ներս
մտած տտեն անոր իրաւունքը ճանչցուելով պիտի
պաշտպանուէր:

Սակայն ցաւելով կ'ըսենք, որ Վարչութեան վը-
րայ յիմարաբար այսպիսի յոյս մը ունեցեր ենք. քան-
զի այսօր կոտնենք այնպիսի անիրաւութիւններ և

զսկողութիւններ, որոնք Ազգին խառնաշփոթ և ան-
տահման ատեններն անգամ խիստ քիչ կրնային ըլ-
լալ:

Խօսքերնիս Կրօնական ժողովոյն վրայ է. Կրօ-
նական ժողովոյն, որուն առջև միշտ հարուստները
յարգ և համարում ունին. Կրօնական ժողովոյն, որուն
ատենին մէջ յանդուգն անձինք միայն կրնան իրենց
դատը վաստկել. Կրօնական ժողովոյն, որուն իրա-
ւունք ճանչցնել տալը աշխարհին եօթն հրաշալիքնե-
րէն մէկն է. վերջապէս Կրօնական ժողովոյն, որ ու-
զածը Երկինք հանելու և չուզածը դժոխք իջեցնելու
վարպետութիւնը ունի . . . :

Ամասիոյ, Մարգարտու, Հանի—գիւղի ժող-
վուրդը իւր առաջնորդը կ'խնդրէ, կրօնական ժող-
վը չ'ծողուր զանի. պատճառ. երանի Թէ մենք գիտ-
նայինք և մեր ընծերցողաց ալ հաղորդէինք. եթէ
կարծեօք խօսիլը ներքին է, կրնանք ըսել, որ
Կրօնական ժողովոյ անդամներէն մին, աշխարհակա-
նի մը կամքը կատարելու և նորա խօսքը յարգելու
համար չուզեր յիշեալ եպիսկոպոսը իւր վիճակը դար-
ցընել:

Զարմանալու արժանի կէտը առ է, որ Դէորդ
Եպիսկոպոսին հետ ուրիշ Եպիսկոպոս մ'ալ կ'գտա-
ուի մի և նոյն Կրօնական ժողովոյն ատենանը. և ի-
րենց խօսքին նայելով միւս Եպիսկոպոսը աւելի յան-
ցաւոր է եղեր քան զԴէորդ Եպիսկոպոսը. տակայն
անի ինչ ըրաւ չըրաւ, յաղթեց Կրօնական ժողովոյն
և վերջապէս, վերադարձաւ իւր պաշտօնատեղին.
բայց Դէորդ Եպիսկոպոսը տակաւին հոս է. քանզի
նա չ'կարողացաւ Պօլիս ոտք կոխած օրը Կրօնական
ժողովոյ անդամներէն գէթ մէկ քանիին սիրտը շա-
հել. ինչո՞ւ — վասն զի կարողութիւն չունէր . . . :

Լսածնուս նայելով Կրօնական ժողովը Դէորդ
Եպիսկոպոսին խնդրոյն լուծումը Խառն ժողովի մը
ձգեք է, մինչդեռ անկէ աւելի յանցաւոր Եպիսկո-
պոսի մը խնդիրը ինքնին լուծելով ճամբու դրաւ:

Վնչ Ազգին գլխուն, որ կարծես իբր պատիւ
Աստուծմէ այսպիսի Կրօնական ժողով մը ունեցեր է:

Կրօնական ժողովոյ նկատմամբ այս խօսքերը
ըսած ատեննիս, չենք կրնար անոր անդամակիցնե-
րէն մեկ քանին չ'գտնել, որոնք իրենց ունեցած բա-
րի սրտերովն արդէն յայտնի են, բայց և այնպէս յա-
կամայս համբաւեցած, և միւսներուն ձեռքը լոկ գործիք
ներ եղած:

Ե Ր Կ Ի Ի Ղ

Որչափ սիրեմ գառաջին շողն առնուան,
Որ պսակէ զարշալուսոյն ջինջ ճակատ,
Եւ լայն մայրեաց անդունդներէն սահելով,
Բեկընէ շողայ յառաին հոսանս անարատ:

Որչափ սիրեմ ցօղի կածիլն թռնուան,
Մերթ սղազսաջէ մատուղ վարդին 'ի կոկոն.
Որչափ սիրեմ ըզ ծաղկավիւռ զեփիւռիկ
Նրբ նուազելով սահի 'նդ տերեւս երբնագոյն:

Որչափ սիրեմ լայն ծայր գմբեթ կապուտակ,
Ուր մխտը ու հոգի մշտածարաւ կ'ընկղզմին.
Որչափ ըզ ծով վայրենի, անուրտ,
Նրբ փրփրալով փշրէ ալիս մոլեգին:

Բայց ոչ զշողն ալ կը յիշեմ ոչ ըզ ցօղ,
Ոչ արշալոյս, ոչ ծով, ոչ սիւզ, ոչ երկինք.
Ոչ ցաւ, ոչ յոյս, ոչ արտառութիւն, ոչ բերկրանք,
Թէ զքեզ ո՛վ լոյս հոգւոյս յիշեմ Սաթինիկ . . .

Նրբ նարնջեաց հովանոյն տակ կ'նստիմ,
Եւ դու թեթեւ շունչդ բռնած կ'հաւանիս.
Եւ կ'պագնես ճակատս յանկարծ զմայրած,
Վախմամ Հրեշտակ չըլլաս ու Երկինք չ'ձռնիս . . .

Թ. Թ.

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

OSS ՖԷԼԼՅՈՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կ Ա Ն Ո Ն Ք

Կանոններուն վերջը գրուած նշանները հին օրենքնե-
րուն թուանշանը կ'ցցեն:

ԱՆՈՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

Ա. Այս Ընկերութիւնս պիտի կոչուի Անկախ
ուխտ OSS Ֆեղոյից Մանչեսթերի միութեան բարե-
կրտական ընկերութեան. և զորժառնութիւնք պիտի
կատարուին որ է Լէնքոռի, կոմսութիւն Մանչես-
թերի քաղաքին Զօրթըն Ըբօն Մէտլօք կողմը և երբ
զորժատունն փոխուի, կամ ընկերութիւնս լուծուի,
փոփոխութիւնք կամ լուծմունքը կատարուելէն եօթն
օր առաջ, Անգլիայ արձանագրողին պէտք է լուր
տրուի ստորագրութեամբ քարտուղարին, նոյնպէս
ընկերութեանս ուրիշ երեք անդամոց, բարեկամա-
կան ընկերութեանց վճռոյն պատճէնին համեմատ
Կանոն Գ. Պրակ. Գ. 2.

Բաղկացութիւն եւ նպատակ ընկերութեան:

Բ. Ընկերութիւնս տարեկան շարժական մաս
նաժողովոյ մը ձեռքով պիտի կառավարուի, Տ. Ծ. Թ.
անուամբ, որ ներկայ կանոններուս տրամադրու-
թեանն համեմատ, վիճակներուն ընտրած Երեսիո-
խաններէն բաղկացած պիտի ըլլայ: Այսինքն երեք
Սպայք, կոչեցեալք մեծ. դետ կամ Մ. Դ. Երեսիո-
խան մեծ դետի, կամ Ե. Մ. Դ. Թղթակից քարտու-
ղար կամ Թ. Բ. վերջին նախորդ մեծ դետ կամ Ն.
Մ. Դ. և ինն վերատեսուչք, որ ներկայ կանոնացս
համեմատ պէտք է ընտրուին:

Ընկերութիւնս պիտի բաղկանայ արդւ. ան
ձինքներէ և անդամակցաց թիւն անսահման և
զանազան ճիւղեր բաժնուած պիտի ըլլայ, որոնք
վիճակք և սենեակք պիտի կոչուին, և նպատակն պի-
տի ըլլայ մտից զինելով, բաժանորդաց ստորագրու-
թեամբք հանգանակներով, տուգանքներով, նուէրնե-
րով և դրամագլխոյ տոկոսով զանձ մը հաստատել,
որն որ պիտի զորժածուի անդամակցի մը մահուա-
նէն վերջը իւր կնոջ, կամ որդւոց, կամ կուսակա-
տարներուն, տեսուչներուն, կամ նոյն ընկերոջ փո-
խանորդին ու և իցէ ապահովագրեալ գումարի մը
վճարման կամ անոր Թաղման ծախքերն հատուցա-
նելու. նոյնպէս անդամակցի մը կնոջ վախճանելուն
վճարելի գումարը ապահովագրելու, հիւանդ և ծեր
անդամակիցներուն օգնելու, առժամանակեայ նպաս-
տաւորութիւն ընելու վախճանեալ անդամակցաց կա-
նանց և որդւոց կենաց պայման փնտռելու աղապաւ
ճամբորդութիւն ըրած ատեննին անդամակցաց օգ-
նութիւն ճարելու, և տառապանքի մէջ գտնուող ըն-
կերաց օգնելու, համաձայն 3^ր պրակին 2^ր և 17^ր կա-
նոններուն:

18^ր և 19^ր վիգ. Գլ. 63 Պ. 31 ին համեմատ Ըն-
կերութեանս որ և իցէ ճիւղ ազատ է ուզած անուա-
նակոչութիւնն առնելու: Կանոն Ա. Պրակ. Ա. Բ:

Գործածութիւն եւ ուսանողութիւն դրամագլխոց:

Գ. Ներածման և բաժանորդութեան հանգա-
մանքներուն, տուգանքներուն, կանոնաց, սենեկի
մատենաններուն, կամ ուխտիս շահաւոր ըլլալու նը-
պատակաւ եղած գրութեանց հրատարակութեան և
ծախուելուն և դրամագլխոյ վրայ առնուած առկու-
եաց հասոյթները պիտի զորժածուին, Ընկերութեա-
նըս նպատակները զորժադրելու, և Վարչութեան
ծախքերը, անոնց սեպհական կանոնաց համեմատ
հատուցանելու:

Բնկերութեան դրամագլխոյն այն ինչ մասը որ անմիջապէս գործածութեան կամ օրէ օր աւելնալու վրայ եզոյ սովորական ենթակայութիւններն փոխաբինելու համար հարկաւոր չէ, պէտք է որ բնկերութեան հաւանութիւնը առնուի և կանոնաց համեմատ մէկու մը վրայ գրուելով աւանդ դրուի ըստ 18^ր և 19^ր Վիգ. Գլ. 63 Կանոն Ա. Պրակ Գ. Դ.

Ճիւղերուն հաստատութիւն

Դ. Բնկերութիւնս տարեկան շարժուն յանձնեալը զանազան ճիւղեր հաստատելու իշխանութիւն պիտի ունենայ, որոնք վիճակի պիտի կոչուին: Վերադառնալուցաց ակումբն ունենալ կոչուած ճիւղերն հաստատելու իշխանութիւն պիտի ունենայ, համաձայն յաջորդ կանոնաց տրամադրութեան: Բնկերութիւնս իւրաքանչիւր ճիւղ պէտք է սոյն կանոններուն հնազանդ ըլլայ, բայց միանրամայն կրնայ ուրիշ պատշաճ տեսնուած կանոններուն սոյն յաւելուածաց կանոններուն ուխտիս Թ. Ք. վաւերացումն տա հաստատելով Թէ ընդհանուր օրինաց համաձայն են իսկ սենեկի կանոններուն վիճակին Թ. Ք. պէտք է վաւերացումն տայ հաստատելով Թէ վիճակին կանոնաց համաձայն են:

Աւանդապահ և Գանձապետք:

Ե. Բնկերութիւնս իւրաքանչիւր ճիւղ պէտք է անձամբ ընտրէ իւր Աւանդապահին և Գանձապետը որոնք 21 տարուէն երկգազոյն անձինք պիտի ըլլան: Աւանդապահներուն թիւն և նոյնպիսի Սպայից ընտրութեան եղանակը պէտք է կանոններուն մէջ հաստատուած ըլլան. Աւանդապահներուն ընտրութեան վերաբերեալ իւրաքանչիւր որոշմունք պէտք է արձանագրութեանց մէջ յիշատակուի, և նոյն որոշման մէկ օրինակը յատուկ պատճէնին համեմատ գրուելով, յետ աւանդապահներուն երեք անդամաց և Քարտուղարին կողմանէ ստորագրուելուն, պէտք է անմիջապէս Գլխավորակալին ղրկուի. և սոյն Սպայք պէտք է եւնական ըլլան տրամադրութեանց 17^ր և 18^ր մինչև 20^ր պրակներուն 18^ր և 19^ր Վիգժ. Գլ. 6. 5:

Իւրաքանչիւր Գանձապետի ընտրութեան արձանագրութեանց մէջ պէտք է յիշատակուի, և պէտք է երաշխաւոր տայ համեմատ 21^ր Պրակի 18^ր և 19^ր Վիգժ. Գլ. 63. և ենթակայ ըլլայ նոյն օրինաց 21^ր մինչև 24^ր Պրակներուն:

Եթէ Բնկերութիւնս Աւանդապահ մը կամ Գանձապետ մը (Բնկերութեան անդամակից ըլլալով)

պաշտօնէն ձգուած ատենն (2—2) (1) չուզենայ կամ անհոգ ըլլայ բնկերութեան ինչ և է ստացուածք ետ դարձնելու, կամ աւանդելու, կամ վերածելու (1) բնկերութեան կողմանէ կատարուեցայ՝ կամ Տ. Շ. Ա. Թելադրած, կամ ճիւղին կողմանէ Վարչութեան մասնաժողովոյն հրամայած պատուէրներուն համեմատ, այնպիսի Աւանդապահն կամ Գանձապետն բնկերութեան պիտի մերժուի, և բնկերութիւնս սր և իցէ ճիւղէն այլ ևս ձահանջք ունենալէն պիտի զրկուի: Կանոն Ա. Պր. Է. Ը.

Տարեկան շարժուն յանձնաք:

2. Բնկերութիւնս ընդհանուր ժողովքը տարին մի անգամ պիտի գումարի, իւրաքանչիւր տարի հոգեզաւատեան երկրորդ օրը ժամը 9ին պիտի ըլլայ, և իւրաքանչիւր տարեկան ժողովքին մէջ բուհարկութեամբ պէտք է որոշուի Թէ յաջորդ տարեկան ժողովք որ քաղքին մէջ պիտի գումարի: Տարեկան Շ. ժողովքը պէտք է բաղկանայ մեծ դիտէն, մեծ դիտի երեսփոխանէն. Թղթակից քարտուղարէն և իրենց Թուոյն համեմատ վիճակներուն ընտրած Երեսփոխաններէն, իւրաքանչիւր վիճակի մէջ մէկ Երեսփոխան ղրկելու արտօնութիւն պիտի ունենայ: Եւ իւրաքանչիւր սենեակ որ հազար կամ աւելի բաժանորդ ունենայ, երկու երեսփոխան պիտի ղրկէ, և իւրաքանչիւր հազար թիւ աւելի բաժանորդ ունեցողն մի երեսփոխան աւելի պիտի ունենայ:

Իւրաքանչիւր վիճակի իր երեսփոխաններուն զախքն ինքնին պէտք է հաստուցանէ, իւր սպայից վարձքն խուցերուն. Սուրհանդակներուն կամ կարասեաց ծախքերն ընդհանուր բնկերութիւնն պիտի հաստուցանէ:

Երեսփոխան պիտի ընտրուին միայն այն նախորդ Սպայներն որ սոյն պաշտօնին ընտրուելէն առաջ ծիրանի աստիճան առած ըլլան, և Թէ կարելի ըլլայ անոնց ընտրութեան վկայականներն, գոնէ Տ. Շ. Մ. սոյն գումարմանէն շաբաթ մի առաջ, պէտք է ուխտեն Թ. Ք. ին յուղարկուին. Կանոնք 2. 3. 4.

ԿԱՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾՈՑ

Ա. Ժողովքին Նախագահ պէտք է ըլլայ մեծ դեմք. և անոր բացակայութեան մեծ դիտին երեսփոխանն:

Տարեկան ժողովքին գործերն յետագայ կարգաւ պէտք է տնօրինուին. Թ. Ք. ընտրեալ երեսփոխաններուն անուններն պէտք է կարգայ, և Թէ ընտրու-

թեանց դէմ առարկութիւն մ'ըլլայ, որ որոշէ թէ այն անձն որուն դէմ առարկութիւն կ'ըլլուի, ժողովքին մէջ պէտք է նստի թէ չէ:

Համարակալներուն տեղեկագիրք պէտք է կարգացուի և նոյն տարւոյն հաշւոց նժարի թերթին մէկ մէկ օրինակն իւրաքանչիւր երեսփոխանի պէտք է մատուցուի: Ետքը ներկայ երեսփոխաններուն ձեռնածիգ հաւանութեամբը յաջորդ մասնաժողովներ պէտք է ընտրուին, իւրաքանչիւր մասնաժողովի միայն մէկ երեսփոխան ընտրուելով իւրաքանչիւր վիճակէ, և ընտրելի պիտի չըլլայ բնաւ այնպիսի անձն որ մասնաժողովին նկատմամբ մատուցանելու նիւթոյն մէջ որն իցէ կերպով շանու յարաբերութիւն մի ունենայ, և ոչ իսկ նոր մասնաժողովոյ անդամ պիտի ընտրուի այնպիսին, որ կրնայ անդամակից ըլլալ այն վիճակին, որուն տեսուչ կամ համարակալ եղող ուխտալի Սպայք բաժանորդ գտնուին:

Բ. Մասնաժողով մի, Եօթանց—ներմասնաժողով կոչուած. որ նախընթաց տարւոյն մէջ մեծ Դիտին և կառավարչաց ակումբին տեսած գործերն պիտի բննէ, և իշխանութիւն պիտի ունենայ ամեն տեսրակներուն, Թուղթերուն, վկայագիրներուն կամ հարկաւոր եղած անձանց ներկայութիւնն պահանջելու և ըստ այնմ իւր տեղեկագիրն ժողովոյն մատուցանելու է գրով կամ կարեւոր սեպած ամեն նիւթերն տպագրել տալով: Կանոն 6.

Գ. Յանձնաժողով մի ինն երեսփոխաններէ կազմուած նպաստի յանձնակ անուամբ պէտք է ըլլան, որոյ պարտքնէ մանրաբնին զննել ամեն նպաստի աղերսագիր որ վիճակներէն յուղարկուած ըլլան. օգնութիւն խնդրելու համար, 'ի վայելս իրենց վիճակին կամ 'ի վայելս սենեակներուն իսկ անդամակցաց:

Ամեն աղերսագիր պէտք է որ վիճակային ժողովոյ մը հաւանութեամբն եղած ըլլայ. իսկ սենեկաց պարագային մէջ պէտք է որ նպաստը նախ վիճակին կողմանէ ներուած ըլլայ և անդամակցի պարագային, թէ իւր սենեակին և թէ վիճակին կողմանէ:

Նպաստի աղերսագիր եղած ատենն, վիճակը պարտական են ամեն զիրքերնին, Թուղթերնին, և ներկայացնելու մասնաժողովը պիտի որոշէ թէ հարկ է և թէ որչափ նպաստ տալու է. և գրով իր տեղեկագիրն ընդհանուր ժողովքին մատուցանելու է: Կանոնք 12, 13.

Դ. Յանձնակ մի ինն երեսփոխաններու, նոր

վիճակներու յանձնաժողով անուամբ, որ պիտի զբաղին նոր վիճակներու կազմութեանն վերաբերեալ առաջարկութիւններն լսելու և զնոյնս սահմանադրելու կամ սենեակներուն մէկ վիճակէ մը 'ի միւսն փոխադրուելու խնդիրքներն, աղերսագիր մը բնաւ նկատման արժանի պիտի ըլլայ, եթէ իրենց վիճակին տարեկան ժողովքին մատուցուած չ'ըլլայ, և զոնէ երեսուն օրով առաջ նոյն նիւթին հետ վերաբերութիւն ունեցող ամեն անձանց լուր հաղորդուած չ'ըլլայ, և ուխտալի Թ. Ք. ին բաւական ատենով առաջ տեղեկութիւն տրուած չ'ըլլայ, որպէս զի կարենայ տպրիլի տեղեկագիրներուն մէջ նայն աղերսագիրք հրատարակել:

Շարունակելի:

Ծ Ա Ն Ո Ի Յ Մ Ո Ի Ն Ք

Մ Ո Ի Ս Ա Յ Ք

Ս. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆԻՆ

ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ

Իզմիրի Վարժարանին առաջին դասու աշակերտաց յօրինած ոտանաւորներովը լեցուն. 32 երեսներէ բաղկացեալ պատկերազարդ այս գեղեցիկ տետրակը,

Կ'ձախուի բոլոր Հայ Դրամաւանաց քով զին 3 դրշ:

— Նախորդ Քաղ. ժողովոյ տեղեկագիրք արդուելով, անցեալ շաբթու երեսփոխանաց ղրկուեցաւ: Քաղ. ժողովոյ այս պաշտօնական հրատարակութիւնը առնել ուզողը կրնայ օրագրոյս գրասենեակէն ստանալ զինն է 5 դրուշ:

Օրագրոյս առաջին, երկրորդ և երրորդ շրջանները կազմուած կ'ձախուին 30 դրշի:

ԽՐԱԿԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

ԴՐԻԳՈՐ Վ. ԱԼԼԱԹՃԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ—ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

ՅԱՐԵԻԷԷԱՆ ՏՊԱՐԱՆ